

RUS TILI FANINI O'QITISHDA AKTDAN SAMARALI FOYDALANISH MASALASI

Nabiyeva Zamira Pardayevna

Pastdarg'om 2 son kasb-hunar maktabi rus tili fani o'qituvchisi.

Annotatsiya: Rus tilini o'qitish motivatsiyasi har doim bir qator muammolarga duch kelgan, ularni darsda tizimli-faol yondashuvni to'g'ri amalga oshirish orqali engib o'tish mumkin, bu bolalarni faol o'quv faoliyatiga jalb qilish, o'quvchilarning fanga qiziqishini rivojlantirish imkonini beradi va ta'lif samaradorligini ta'minlaydi. Rus tilini o'qitishda axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish darsni samaradorligi va sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Rus tili. Intellektual, kommunikativ, axborot texnologiyalari, lingvistik, motivatsiya, refleksiv.

KIRISH

Bugungi kun o'qituvchisiga qo'yilgan talablardan biri ularning ta'lif jarayoniga tadbiq etilgan, dunyo tajribasidan o'tgan va samara bergen metodlarni yaxshi bilishi va ularni amalda qo'lay olishidir. Buning uchun o'qituvchi doimiy ravishda izlanishi, o'rganishi va o'rganganlarini tajribada sinab ko'rish, o'zi ham ushbu metodlarga ijodiy yondashib o'zgartirish va qo'shimchalar kiritib borishi zarur. O'qitishdan tashqari mashg'ulotlar bo'yicha o'quvchilar darsliklar doirasiga o'tishadi, ular juda ko'p muhim ko'nikmalarga ega bo'lishadi - ular mustaqil ravishda moddiy-texnik va materiallarni mustaqil tanlash va tahlil qilishni o'rganadilar, ular mustaqil ravishda materiallarni tanlashadi va tahlil qilishni o'rganadilar, ma'lumot adabiyotidan foydalanishni o'rganadilar. Rus tilini o'rganishda muayyan natijalarga erishish, faqat o'quvchilarni mustaqil ta'lif va o'quv faoliyatiga kiritish mumkin. Bu o'quv jarayonida o'zini o'zi rivojlantirishning davomiyligini ta'minlaydigan faoliyat usulidir.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

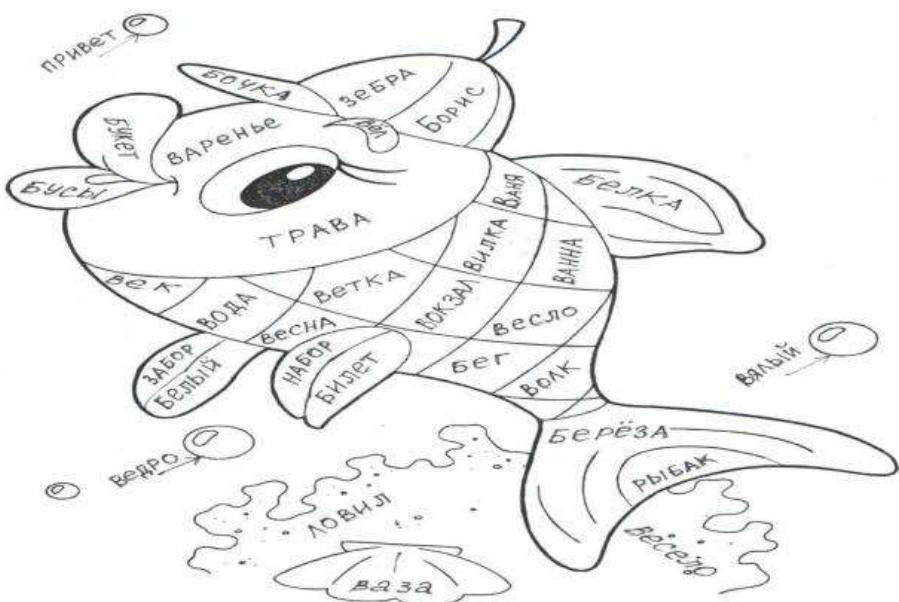
Rus tili mifikta ta'limidagi eng qiyin fanlardan biridir. Rus tilini o'qitish motivatsiyasi har doim bir qator muammolarga duch kelgan, ularni darsda tizimli-faol yondashuvni to'g'ri amalga oshirish orqali engib o'tish mumkin, bu bolalarni faol o'quv faoliyatiga jalb qilish, o'quvchilarning fanga qiziqishini rivojlantirish imkonini beradi va ta'lif samaradorligini ta'minlaydi. Tizimli faoliyat yondashuvining asosiy g'oyasi shundaki, yangi bilimlar tayyor shaklda berilmaydi. Bolalar mustaqil taddiqot faoliyati jarayonida ularni o'zları "kashf qiladilar". O'qituvchi bolalarning ishini muvofiqlashtirishi, ularni mustaqil ravishda ma'lumot qidirishga, olingan ma'lumotlarni tahlil qilishga, dars muammosini hal qilish yo'llarini topishga yo'naltirishi kerak. Rus tili darsida tizimli-faol yondashuv quyidagilarga

qaratilgan:Intellektual, kommunikativ, lingvistik va rivojlanishi tadqiqot orqali o'quvchilarning ijodkorligi faoliyat;· Har bir o'quvchini faol ijodiy faoliyatga jalgilish;· O'quvchilarni turli tadbirlarga jalg etish asosida rus tilini o'qitishning amaliy yo'nalishini kuchaytirish;· Rus tili va adabiyoti darslarida hamkorlik, hamdardlik va o'zaro yordam muhitini yaratish; Ta'lif va kognitiv ta'sir ko'rsatadigan ko'nikmalarni rivojlantirish faollik va samarali ijod darajasiga o'tish. Ta'lifda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish o'qitishda "yuk" bo'lib qolmaslik, balki uning samaradorligini sezilarli darajada oshiradigan va ta'lifning mazmuni, usullari va tashkil etilishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadigan yaxlit ta'lif jarayonining ajralmas qismi bo'lishiga qaratilgan. turli fanlar, shu jumladan ona tili bo'limgan rus tilini o'qitish jarayoni. Bu borada L.Prokolienko ta'kidlaganidek, "...kompyuter faqat mavjud ta'lif tizimining yuksalishi emas va uning roli "o'qituvchi-kompyuter-shogird" ta'lif tizimining uch komponentini o'qituvchi-kompyuter-shogirdga almashtirish bilan cheklanmaydi. to'rt komponentli bitta. Kompyuter ta'lif tizimining barcha tarkibiy qismlarini, ta'lif mazmunidan tortib, tashkiliy shakllarigacha ob'ektiv ravishda o'zgartirishga olib keladigan kuchli vositadir". O'qituvchi quyidagi metodlar orqali AKT da amaliy mashg'ulot olib borishi mumkin:

Didaktik topshiriqlar va mashqlar.

Maqsad: "Yumshoq belgini ajratish" mavzusida bolalarning bilimlarini mustahkamlash, xotira, fikrlashni rivojlantirish.

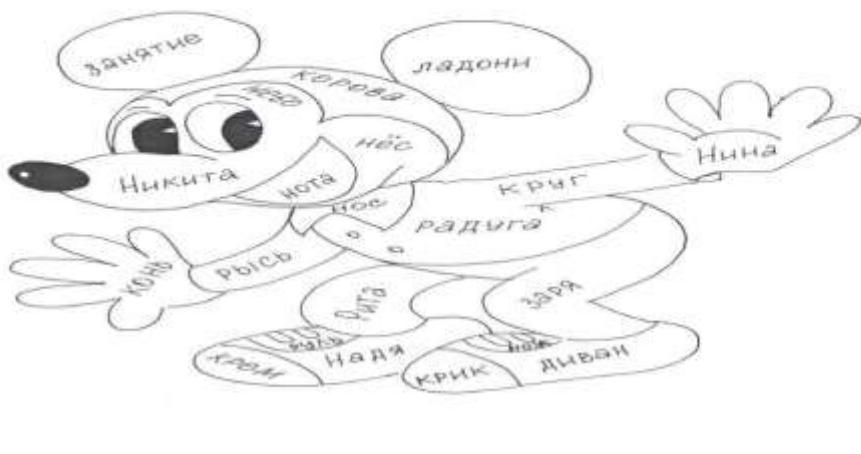
1. Avvalo b harfini oxirida, so'ngra o'rtada yozish kerak bo'lgan so'zlarni aytинг.
2. Yumshoq ajratuvchi yordamida so'zlarni toping. Ularni ta'kidlang: ichimlik, tikish, urish, oila, uzuk, nayza, pony, kiyim, palto, chumchuq, tikish va boshqalar. 3. B so'zlarini ajratuvchi b bilan yozing: Muhr kun bo'yи yotadi Va u yolg'on gapirishga dangasa emas. Kechirasiz, tirishqoqlik muhri Namuna emas. (B. Zaxoder) Sizga quyon tilayman, lekin tulki tishlari! Sizga kulrang, ammo bo'rining oyoqlari tilayman! U erda sizda egiluvchan, lekin sinks tirnoqlari bor! - Ie, menin og'zim va tirnoqim nima? Jonim hali quyon.
- 4.Charadalar. Men L bilan yumshatildim - er osti devoridagi qattiq L bilan Men tosh va jigarrangman. (kitoblar, masalan, men haqimda), Va xonada hamma narsa bor, lekin L yumshashi bilan Geometrik shaklda. Uni darhol raqsga aylantiring. (Ko'mir burchagi) (Polka-javon). M holda - men o'rmonda namoyish qilaman; M bilan - kemalar mendan qo'rkishadi. (Spruce). Bolalar juda yoqadi va bu erda rang berish:

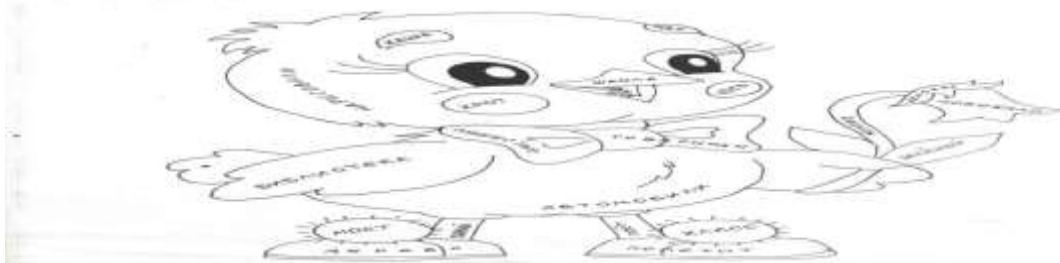
Определи, какие звуки обозначают буквы «в» и «б» и раскрась:
[в] – жёлтый, [в'] – голубой, [б] – красный, [б'] – зелёный

Фамилия, имя _____.

Определи, какой звук обозначают буквы «н» и «р»
и раскрась: [Н] – красный, [Н'] – серый,
[Р] – жёлтый, [Р'] – голубой

Определи количество согласных и раскрась:
1 согласная – красного цвета
2 согласные – коричневого
3 согласные – зелёного
4 согласные – синего
5 согласных – жёлтого

XULOSA

Kompyuterni o'qitish texnologiyasi yangi uslubiy tizim bo'lib, o'quvchini o'rganish ob'ekti, sub'ekti sifatida emas, balki o'rganish uchun kompyuter sifatida ko'rish imkonini beradi. Maktab o'quvchisi yangi toifaga o'tadi, chunki kompyuterni o'qitish shakli individual, mustaqil, lekin umumiy usul bilan amalgalashadi. Kompyuterda o'qitishning ilmiy tabiatining didaktik printsipi taqdim etilgan o'quv materialining mazmuni - kompyuterni o'qitish dasturi fan va texnikaning hozirgi rivojlanish darajasiga mos kelishini va dasturda qo'llaniladigan bilish usulining adekvat bo'lishini talab qiladi. zamonaviy ilmiy uslub. Shuning uchun, kompyuter dasturini ishlab chiqishda, pedagog mакtab o'quvchilarida ilmiy dunyoqarashni shakllantirishga, ularni fan asoslari bo'yicha bilimlar bilan qurollantirishga va ularda olingan bilimlarni amaliyatda qo'llash ko'nikmasini shakllantirishga, ijodiy fikrlashni rivojlanantirishga va mustaqil bilim olishga o'rgatishga intilishi kerak. Kompyuter texnologiyalari bu borada keng imkoniyatlar yaratadi. Boshqacha aytganda, axborot va kommunikatsiyani joriy etish

Dasturlarning ta'lim jarayoniga kiritilishi muqarrar ravishda butun pedagogik tizimning tuzilishida sezilarli o'zgarishlarni talab qiladi. Shu bilan birga, "inson kompyuteri-inson" sxemasi beqiyos katta imkoniyatlarga ega, u an'anaviy usuldan farq qiladigan o'quv xarakteridagi muammolarni hal qilishda printsipial jihatdan yangi yondashuvni taklif qilishga qodir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI.

1. Asmolov - yangi avlod standartlarini ishlab chiqishda faol yondashuv /: 2009 - №4.
2. Gorstkina Natalya. AKTdan foydalangan holda rus tili darsini loyihalash (masalan, 7-sinf) // Maktabni rejalshtirish. - 2010. - 1-son.
3. www.ziyouz.com.
4. Asimov E.G. Theory and Practice of Using Computer Programs in Teaching Russian as a Foreign Language. –Light, 2000. – 149 p.
5. Chibukhashvili V.A. Possibilities of Using Computer Technologies in the Russian Language Lessons in a Small Rural School - http://www.mgopu.ru/Journal/05_chibushvili.htm
6. Gershunsky BS The Philosophy of Education of the XXI Century (in search of practicaloriented educational concepts). - M.: Vlados, 1997. – 214 p.